

PSZICHOLÓGUS SEGÍTHET DÖNTÉST HOZNI A CSALÁDJOGI PEREKBEN

„A bíróságok anyapártiak” – hangzik el gyakran a laikusok véleménye, amikor gyermekelhelyezés kerül szóba egy-egy válóper során. Ha azonban valaki követné a különböző eseteket, világosan látná, hogy ezek a vádak nem igazak.

CSALÁD KANCSÁR TÍMEA

– Egy tíz évvel ezelőtti adat szerint a gyermekelhelyezések alkalmával a bíróság 60 százalékban az anya és 40-ben pedig az apa javára döntött szülői felügyeleti jog ügyében, és általában a szülők kömek olyan egyezséget, amely az édesanyák javára növeli az arányokat – tudjuk meg *dr. Visontai-Szabó Katalintól*. Az SZTE Állam- és Jogtudományi Karának adjunktusa arra is rávilágít, milyen szerepük van az igazságügyi pszichológus szakértőknek a családi perekben: – A bíróság abban az esetben rendeli ki ezeket a szakembereket, ha nem tud a szülőkkel együtt döntésre jutni.

Ilyenkor megkezdődik a család vizsgálata, ami a hazai eljárásban sajnos igencsak mesterseges körülmények között zajlik, és mindössze néhány óra áll a szakemberek rendelkezésére, hogy megfigyeljenek egy családot. Ilyen körülmények között igen nehéz messzemenő következtetéseket levonni, miközben egy ember jövőjéről döntenek.

A gyermekelhelyezésnél előfordul, hogy egyik szülő megpróbálja magához édesgetni gyermekét, és háttérbe szorítani a másik szülőt.

Számukra a gyermek az első

Hiszen gondoljunk bele, amikor például a gyerekekkel elvégeztetik az ilyenkor alkalmazott rajztesztet, az mennyire becsapós lehet. Előfordul, anya vagy apa arra ösztönzi otthon a csemétét, hogy másik szülőjét ne rajzolja rá a családrajzra, vagy éppen háttal ábrázolja. A szakember ebből levonhatja azt a következtetést, hogy a gyermek nem kötődik egyik szülőjéhez.

KEVÉS A SZAKÉRTŐ

Dr. Visontai-Szabó Katalin mesél nekünk a nagyon szimpatikus németországi gyakorlatról, ahol az igazságügyi pszichológus szakértőnek egy teljes hete van arra, hogy megfigyeljen egy családot a gyermekelhelyezési procedúra során. Beköltözik a lakásukba, elmegy a gyerekekkel az óvodába, iskolába, megfigyeli, hogyan viselkednek természetes körülmények között, beszélget a pedagógusaival. Jobban kirajzolódik számára a szülők és gyermekük kapcsolata, a családtagok viszonya. Csakhogy itt anyagilag is kifizetődő ezt a hivatást választani, míg hazánkban nagyon kevés szakember választja ezt az irányt, egyes megyékben egy igazságügyi pszichológus szakértő sem tevékenykedik. Így sok szakember olykor – ha kirendelik egy ügyben – az ország egyik pontjából a másikba kell utaznia. Továbbá hiányuk egyik oka az alacsony bérezésen túl, hogy sokfelől éri őket támadás.

A válás során sok gyermek sérül. A szakértő szerint a rajztesztnél előfordul, hogy anya vagy apa arra ösztönzi a csemétét, hogy másik szülőjét ne rajzolja rá a családrajzra, vagy éppen háttal ábrázolja.

Egyik-másik szülő feljelenti őket. A szülők megkeserítik a munkavégzést, így sajnos elég sokan úgy döntenek, hogy felhagynak ezzel kapcsolatos kötelezettségeikkel.

A KICSÍ A LEGFONTOSABB

– Hangsúlyozom, hogy számunkra a gyerek a legfontosabb – érvel *dr. Szalma Ibolya* jogász, klinikai szakpszichológus. A szakember mesél nekünk a vizsgálatok menetéről. – Egyszerre hívjuk be az egész családot; a szülőket, a gyerekeket. Érdemes ezt minimum két alkalommal megtenni. A gyerekek, gondoljunk bele, egy ismeretlenhez jönnek be. Mérhetetlenül bizalmatlanok, és szoronganak – ezt legjobban a rajzolásal lehet feloldani. Hiszen először is el kell nyerni a bizalmukat. A rajzolás fontos pontja a vizsgálatnak, ahol fákat, családot rajzolnak, majd a két hátszót következik. Van egy apaház és egy anyaház, a gyerek dönt arról, hogy melyikben szeretne lenni. Az

után ott van még a fa-, a ház- és a kutyateszt is. Ez csak példák kiragadása, természetesen ez egy bonyolult vizsgálati módszer, amelyből a pszichológus dolgozni tud. Mindezek után áttérnek a mesékre és az ezzel kapcsolatos tesztekre. Én rajzolok, a gyerek mesél, és közben kialakul kettőnk között egy játék. Innentől kezdve a gyereket már hatékonyabban lehet kérdezgetni az otthoni családi állapotokról.

Amikor megtörténik a válás, a gyermekelhelyezés, sokan megkönnyebbülnek, pedig az igazi „tánc” utána kezdődik.

Prof. dr. Zakar András egyetemi tanár

Később behívjuk külön-külön a szülőket, és megkérdezzük, mi vezetett a válásukhoz. A szülők, miután elmesélik a történetü-

ket, szintén elvégeznek különböző tesztek – magyarázza a szakember. Azt tapasztalja, hogy 50-50 százalékban alakulnak a gyermekfelügyeleti jogok. Napjainkban ugyanis egyre felősebben állnak az apukák is a kérdéshez, hiszen sok családban eleve nagyobb részt vállalnak a gyermekek gondozásában is, mint hajdanán.

ROSSZABB, HA VÁNDOROLNI KELL

Prof. dr. Zakar András címzetes egyetemi tanár hangsúlyozta: – Amikor megtörténik a válás, a gyermekelhelyezés, sokan megkönnyebbülnek, pedig az igazi „tánc” utána kezdődik. Bármilyen döntés is születik, a család élete össze lesz fonódva a gyermek miatt, teljesen mindegy, hol van elhelyezve. Manapság

az osztott felügyelet is gyakori, pedig ez csak rosszabb a gyerekeknek, mert itt is, ott is van, de igazából nincsen sehol. Vándorol. Ez csak látszólag szolgálja az érdekét. Azok, akik emberi módon és együttműködve tudják végigvinni a bírósági ítéletet követően a megosztott, de közös életüket, azok tesznek meg legtöbbet a gyermekükért. Csak hogy sajnos ebből a példából van kevesebb, és általában folytatódik a veszekedés, újabb és újabb beadványok következnek. A szülők az ítéletet követően gyakran visszaélnak azzal a valós joggal, amely szerintük nekik jár, és ezzel tönkreteszik a gyermeküket. Pedig a gyerekek az odafigyelés járnak.